

POŽADAVKY, POKYNY A NÁVODY NA VYPRACOVÁNÍ PÍSEMNÉ PRÁCE PRO KURZ

EKONOMICKÁ GEOGRAFIE ČÍNY (AR 2011/2012)

1. POŽADAVKY

- 1.1. Práce spočívá ve zpracování a stručné interpretaci dat za zvolenou provincii dle níže uvedených pokynů.
- 1.2. Student si musí zapsat zvolenou provincii nejpozději na druhém setkání, tj. v pátek 7. 10. 2011 na přednášce či po předchozí domluvě s vyučujícím prostřednictvím e-mailu (a.horalek@seznam.cz).
- 1.3. Zvolenou provincii nelze v průběhu běhu kurzu měnit, prohazovat atp. (vzhledem k povaze práce není samotná volba územní jednotkou rozhodující)
- 1.4. Každý student vypracovává práci zcela samostatně a uvádí veškeré použité zdroje.
- 1.5. Práci odevzdává student v elektronické i tištěné podobě, a to dle pokynů uvedených níže, nejpozději do pátku 18. 11. 2011 před, nejpozději však hned po skončení přednášky.
- 1.6. Práce neočekává od studentů inovativní přístupy či nové poznatky. Jejím cílem je naučit studenty pracovat s daty – provádět jejich sběr, utřídění, prezentaci, interpretaci a komparaci (viz níže).
- 1.7. Práci student odevzdává v pokud možno bezvadné kvalitě. Práce je hodnocena maximálně 100 body (procenty). Aby student mohl získat atestaci z tohoto předmětu, je požadováno získání alespoň 50 bodů ze seminární práce! Práce se odevzdává pouze jednou, a to ve finální podobě.
- 1.8. Za odevzdání práce se nepočítá konzultace (elektronická či osobní) před termínem odevzdání práce. Konzultovat práci může student vždy po ukončení přednášky (tj. 7.10. a 21.10.). Po předchozí domluvě je možné poskytnout konzultace v omezené míře též 4.11.
- 1.9. Práce neočekává od studentů rozsáhlou slohovou práci, ale spíše schopnost relevantně prezentovat získané informace. O to více je potřebné, aby textová práce neobsahovala stylistické, gramatické, syntaktické a jiné nedostatky.
- 1.10. Práci je možné odevzdávat v českém, slovenském, anglickém a německém jazyce (volbu jiného než českého jazyka doporučuji studentům předem oznámit).

2. POKYNY

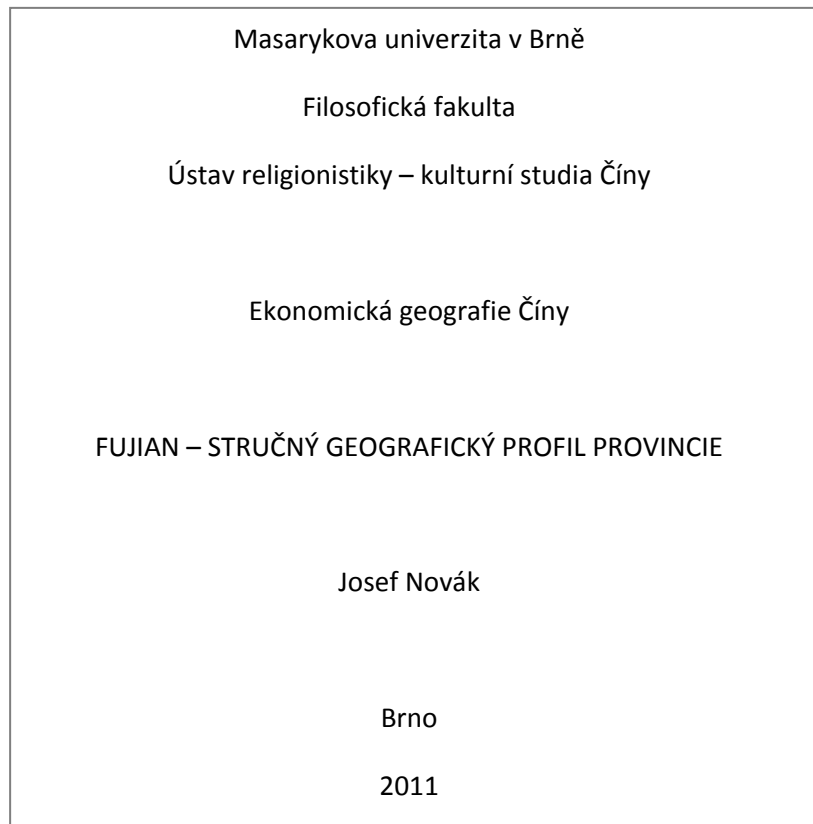
2.1. FORMÁT A FORMÁLNÍ NÁLEŽITOSTI PRÁCE

- 2.1.1. Celá práce musí mít číslované stránky (titulní strana číslo stránky neobsahuje, ale je jako 1. strana počítána, tj. strana s obsahem je číslovaná jako druhá).
- 2.1.2. Font (písmo) volte bezpatkový (tj. např. Verdana/Arial/Calibri), velikost písma 11, řádkování 1,5. Okraje dokumentu upravte tak, aby byly na všech stranách 2,5 cm široké. Text zarovnejte do bloku, odstavce oddělujte odsazením, nikoli volnými řádky.
- 2.1.3. Pro poznámkový aparát používejte poznámky pod čarou na téže straně, nikoli poznámky na konci dokumentu.
- 2.1.4. Tisknout můžete práci oboustranně i jednostranně. Pokud vhodně vyberete prezentaci dat, je možné práci vytisknout černobíle. Práci lze sešít v horním levém rohu či svázat pomocí hřbetu apod.

2.2. TITULNÍ STRANA

2.2.1. Uvádí plnou afilii k pracovišti, název kurzu, pro nějž je práce vypracována, název práce, jméno autora, místo a rok vyhotovení. Text je vycentrovaný.

2.2.2. Příklad titulní strany:

2.3. OBSAH

2.3.1. Seznam jednotlivých částí práce s odkazem na čísla stránek.

2.3.2. Vždy samostatně seznam všech grafů, tabulek, map/obrázků aj., které jsou průběžně číslovány v celé práci.

2.3.3. Pokud používáte v textu významnější zkratky, uvést též „Seznam použitých zkratk“

2.4. ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

2.4.1. Za obsahem na téze či samostatné straně bude uvedeno následující čestné prohlášení, které bude v tištěné verzi podepsané vč. data a místa:

„Prohlašuji, že jsem tuto práci vytvořil samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla pro získání atestace z jiného studijního předmětu v rámci stejného či jiného studijního programu.“

2.5. ÚVOD

2.5.1. Přibližně 1 normostrana (= 1800 znaků vč. mezer na stranu) seznamující čtenáře s vybranou provincií/AO/SAR. Informace by měly být obecné, ale nikoli takové, které se čtenář dozví jednodušeji a přehledněji v následujících částech. Tipy: neuvádějte v textu přesná čísla a pokud možno žádná čísla, ale relace (např. „tato provincie je rozlohou srovnatelná s Francií, avšak s populací necelých 90 milionů je o polovinu lidnatější...“).

Měli byste v úvodu zmínit veškeré podstatné informace, jež z následujících tabulek a grafů apod. nebudou patrné, ale jsou relevantní – např. podnebí provincie, výrazné nerovnoměrnosti mezi částmi provincie, výrazné události (povodně, zemětřesení aj., k současnosti se vážící historické události atp.) či specifika odlišující danou provincii v rámci Číny (specifické zemědělství, těžené suroviny, dialekt aj.).

2.5.2. Úvod práce se zpravidla píše jako poslední. Až teprve dokončíte ostatní části práce a víte, co a jak byste měli uvést.

2.6. ČÁST PRVNÍ – TABULKOVÝ PŘEHLED PROVINCE

2.6.1. Zde se očekává schopnost pracovat hlavně se zdroji dostupnými na webových stránkách Čínského statistického úřadu (CBS) www.stats.gov.cn.

2.6.2. Ještě předtím, než začnete tuto tabulku vytvářet, se podívejte na další části práce, co je jejich obsahem, abyste se vyhnuli duplikaci informací.

2.6.3. Vytvořte si seznam 10-50 údajů, kterými budete chtít svou oblast přiblížit. Čím méně jich vyberete, tím podrobnější se očekává jejich charakteristika a naopak. Vybírejte informace a data, jež jsou nějakým způsobem zajímavá a tak, aby reprezentovala co nejširší perspektivy na danou provincii (obyvatelstvo, demografie, věková struktura, vzdělanost, zdraví, průmysl, zemědělství, služby, skladba hospodářství, zaměstnanost atd.).

2.6.4. Informace obsažené v této tabulce by měly zahrnovat základní údaje o území, jeho obyvatelstvu a ekonomice. V případě, že zvolíte větší počet údajů, lze území charakterizovat např. jen jeho rozlohou, v případě méně zvolených charakteristik lze zmíněnou rozlohu dále specifikovat: např. složením využití půdy (lesy, orná půda, pastviny a trvalé travní porosty, zastavěná plocha, hory, pouště apod.), výškovým složením území (x % území 0-500 m n.m., x % území 500-1000 m n.m. atd.) atp.

2.6.5. Pro inspiraci lze do této tabulky zahrnout následující (ale NEJEN tyto!) ukazatele: rozloha, poloha, hranice s ostatními provinciemi, složení půdy, obyvatelstvo: počet, věkové složení (pre-, produktivní a post-), etnické složení, ekonomicky aktivní obyvatelstvo a jeho složení dle sektorů atd.

2.6.6. K inspiraci lze využít např. struktury Americké zpravodajské služby (CIA) použité ve World Factbook (WF): www.cia.gov (zde najdete odkaz na ročenku). Pozor, s daty z WF nakládejte opatrně, mnohdy nejsou relevantní či důvěryhodná – využívejte spíše jen pro strukturu, nikoli pro obsah (ostatně WF uvádí data jen za ČLR, nikoli za jednotlivé provincie)!

2.6.7. Cílem práce je mimo jiné též schopnost získaná data a fakta prezentovat. Tato tabulka by proto měla být i vzhledově zajímavá (můžete se inspirovat tabulkovou formou některých světových ročenek – viz např. Lexikon zemí světa 200x). Součástí tabulky mohou být i grafické prvky (např. vlajka, symbol/znak, malá mapka provincie, pilotní mapka provincie aj.). Tabulka by měla být přes celou A4 ve vymezených okrajích (nepřesahovat okraje, nepřesahovat jednu stranu a nebýt současně jen na část strany – maximalizace využití prostoru).

2.6.8. Data za provincii uvádějte co nejaktuálnější, nejlépe za loňský rok (pokud jsou).

2.6.9. Každá tabulka má nezbytné náležitosti, které nesmíte ani v tomto případě opomenout (viz část 3.4.).

2.7. ČÁST DRUHÁ – POPULAČNÍ A HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ PROVINCE V TRANSFORMAČNÍM OBDOBÍ

- 2.7.1. Zde se od Vás očekává schopnost upravovat data tak, aby byla porovnatelná. Cílem této části je též schopnost upravená data smysluplně prezentovat. Uživatelské ovládání Excelu (či obdobných programů) je nezbytné.
- 2.7.2. I tato kapitola bude rozsahem jen na jednu stranu A4 – ne více, ne méně.
- 2.7.3. V této kapitole zpracováváte dva odlišné grafy – 1. relativní populační vývoj provincie a státu v letech 1978-2010 a 2. Vývoj podílu HDP provincie na celkovém HDP ČLR v letech 1995-2010.
- 2.7.4. Uvedené časové horizonty se pokuste maximálně dodržet, avšak v některých případech to může být nemožné (z praktického hlediska a účelu práce).
- 2.7.5. V obou případech bude třeba upravit získaná data na relativní data – indexy (viz část 3.2.).
- 2.7.6. Hlavním zdrojem dat je v této části opět CBS: www.stats.gov.cn
- 2.7.7. Populační vývoj: získajte data o populaci dané provincie a státu v jednoletých, max. dvouletých intervalech (tj. např. 1978,1980,1982,...). K samotnému počtu obyvatel přidejte ke komparaci jeden zvolený ukazatel – např. poměr muži/ženy, věková struktura, vzdělanost (ZŠ, SŠ, VŠ) apod. Jakmile získáte potřebná data za provincii i stát, provedete jejich relativizaci (kap. 3.2.), abyste je mohli dát do jednoho grafu a porovnat. Na hlavní y-ose bude stupnice pro porovnání relativního populačního růstu, na vedlejší y-ose pak stupnice pro srovnání zvoleného ukazatele (viz 3.2.).
- 2.7.8. Vývoj HDP: získajte data za HDP za provincii a za stát v jednoletých, max. dvouletých intervalech. Přidejte jeden další ukazatel – relativní HDP na obyvatele, specifické HDP/1 ekonomicky aktivního obyvatele/EAO (potřebujete získat počty EAO za jednotlivé roky), specifické HDP/1km², HDP/1kWh energie (potřeba získat data o elektrické produkci za dané období – v tomto případě stačí dohledat alespoň 3 časové úseky) apod. Do grafu zanesete obdobně jako u obyvatelstva oba ukazatele (HDP a poměrné HDP) na hlavní a vedlejší osu y.
- 2.7.9. Za každým grafem bude krátký odstavec s interpretací vývoje. Nejedná se o popis grafu (ten si čtenář přečte sám), ale jeho interpretaci – tedy pokud provinční populace roste v některém období rychleji než populace Číny, je na řadě otázka „PROČ“? Graf Vám ukáže vývoj, který může být velmi odlišný a něčím zajímavý. Vaším úkolem je zkusit najít vysvětlení (zamyslet se či dále zkusit dohledat informace na internetu).
- 2.7.10. Oba grafy budou obsahovat všechny potřebné náležitosti (viz 3.4.).
- 2.7.11. Oba odstavce textu budou obsahovat potřebné citace v případě, že jste při interpretaci grafu využili myšlenek/informací/poznatků někoho jiného. Alespoň jedna citace by měla být obsažena.
- 2.7.12. Výše uvedené doplňující ukazatele v obou grafech jsou jen doporučením, avšak meze Vaší vlastní iniciativě se nekladou, naopak je vítána a pozitivně reflektována, je-li relevantní.

2.8. ČÁST TŘETÍ – ETNICKÉ SLOŽENÍ/DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA PROVINCE

- 2.8.1. Tato část je zaměřena na podrobnější charakteristiku obyvatelstva provincie z jedné zvolené perspektivy – etnického složení nebo demografické charakteristiky. Etnická charakteristika se předpokládá jen u těch provincií/AO, u nichž je to relevantní (vysoký

podíl etnických menšin, např. Yunnan, Sichuan, Xinjiang, Vnitřní Mongolsko, Guangxi apod.).

2.8.2. I tato kapitola bude rozsahem jen na jednu stranu A4 – ne více, ne méně.

2.8.3. V obou případech se jedná o stejnou strukturu této kapitoly. Ta by měla sestávat ze 2 částí:

2.8.3.1. Etnické menšiny:

2.8.3.1.1. 1. úvodní graf/tabulka/mapa etnických menšin provincie, stručná charakteristika a popis.

2.8.3.1.2. 2. výběr jedné specifické roviny a její srovnání napříč etniky – např. srovnání úrovně vzdělání, míry urbanizace, naděje dožití, kojenecké úmrtnosti, poměru mužů a žen atd. Zvolená rovina srovnání může být jakákoliv, avšak musí splňovat 2 kritéria – jsou na ni data (1 časový průřez, co nejnovější) a rozdíly jsou výrazné a srovnání o něčem skutečně vypovídá (ve skutečnosti to znamená, že abyste našli vhodné srovnání, je třeba projít více ukazatelů a vybrat ten nejvhodnější/nejzajímavější). V případě multietnických lokalit (např. Yunnan) lze tuto komparaci provést jen u několika největších/dominantních etnik (cca 3-5). Tato část obsahuje opět jeden graf/tabulku a stručnou charakteristiku.

2.8.3.2. Demografická charakteristika:

2.8.3.2.1. v první části byste měli srovnat věkovou strukturu provincie s věkovou strukturou státu. Relativní věková pyramida (k jejímu vytvoření viz 3.3.), která je klíčovým interpretačním nástrojem, může být sestavena z různých velkých kohort (populací stejného „ročníku“) – od pyramidy jednoletých skupin po pyramidu skupin před-, - a post-produktivní populace (0-14, 15-65, 65+). Dle míry podrobnosti pyramidy se bude pochopitelně měnit forma interpretace.

2.8.3.2.2. v druhé části volíte jakýkoliv další demografický ukazatel, který interpretujete. Obecně máte možnost volby mezi komparací ukazatele za provincii s celou ČLR za jeden rok anebo sledování vývoje zvoleného ukazatele v delším časovém období (i zde lze komparovat s celou ČLR, ale není to povinné). Jako ukazatele mohou sloužit např. stárnutí populace (vývojový), sektorová struktura EAO (srovnání s ČLR), hrubé míry porodnosti/úmrtnosti/přirozeného přírůstku (vývoj a/či srovnání), míra kojenecké úmrtnosti, hlavní příčiny úmrtí apod.

2.8.4. Tato kapitola by měla mít více textu než grafů, ale to není podmínkou – opět platí, že by se mělo jednat o graficky i obsahově pro čtenáře zajímavý list A4. Pozor, grafy lze vytvořit zajímavě a informativně i v černobílé podobě, nemusí být barevné (zbytečně drahý tisk; pro účely této práce stačí kvalitně vytvořené černobílé grafy).

2.9. ČÁST ČTVRTÁ – CESTOVNÍ RUCH

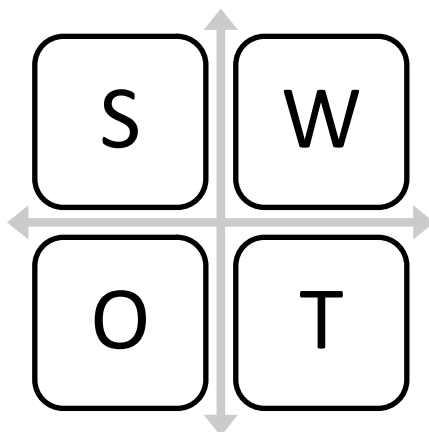
2.9.1. Zde se nekladou žádné meze, co se týče obsahu. Zda zvolíte analýzu cestovního ruchu či popis turisticky zajímavých lokalit (UNESCO aj.), je na Vás. Jedinými kritérii pro hodnocení této části jsou – grafická stránka a vyváženost informací.

2.9.2. I tato kapitola bude rozsahem jen na jednu stranu A4 – ne více, ne méně.

- 2.9.3. Popis turistických lokalit: zvolíte-li tuto formu, která se zdá jednodušší, dávejte pozor na následující: máte jen 1 stranu A4 a oblast může skýtat nepřeberné množství památek, přírodních parků, posvátných hor a dalších zajímavostí – v takovém případě je vyvážený a reprezentativní výběr, který by nebyl současně plytký/povrchní a nudný, velmi náročný.
- 2.9.4. Analýza cestovního ruchu – najít, prezentovat (grafy aj.) a interpretovat informace o počtech turistů, návštěvnosti míst, podílu turismu na HDP provincie atd. je bez alespoň rámcové představy o turistickém potenciálu oblasti pro čtenáře unavující až nudný.
- 2.9.5. Optimální formou je proto vhodná vyvážená kombinace obou přístupů – popis a přiblížení turistických lákadel provincie s charakteristikou toho, jak na tom turistická infrastruktura je.
- 2.9.6. Aby taková charakteristika byla zajímavá, měla by tato kapitola obsahovat přinejmenším stručnou, jednoduchou, ale výstižnou mapku s vyznačenými hlavními místy pro orientaci čtenáře v prostoru (hlavně by zaznačená místa měla souhlasit s těmi, jež jsou komentována v textu), jednoduchý graf či tabulku, na níž je v textu odkaz, aby se tak text odlehčil od zbytečných čísel, a fotografii či nějaký symbol (panda, znak nějaké organizace apod.), jenž je pro turismus v dané oblasti charakteristický.
- 2.9.7. V této kapitole byste měli použít nějakou jednoduchou mapku. Přestože se neočekává, že budete vytvářet vlastní mapy, určitá Vaše invence se očekává. Minimálně by mapa měla být v témže jazyce, jako je text práce. K formě a náležitostem viz kapitola 3.4.

2.10. ČÁST PÁTÁ – SWOT ANALÝZA PROVINCE

- 2.10.1. V této poslední kapitole bude uvedeno pouze výsledné schéma SWOT. Do každého z kvadrantu napište 3 hlavní přednosti (S), nedostatky (W), příležitosti (O) a ohrožení (T) dané oblasti – v ekonomickém, sociálním či environmentálním smyslu.

- 2.10.2. Přestože se na první pohled zdá být SWOT analýza jednoduchá, nalezení tří hlavních „aktérů“ v každém z kvadrantů, jejich správné zařazení a jejich stručný popis (ne více jak 1 věta) vypovídají o znalostech tvůrce o dané problematice.
- 2.10.3. Tuto část vytvářejte až na konci práce v době, kdy již budete s vybranou provincií částečně seznámeni. Nezapomeňte taktéž, že to, co se jeví jako velká výhoda současnosti, se může stát velkým ohrožením/problémem do budoucna a naopak. Správné zařazení a seřazení (1.-3. v každém kvadrantu) proto není vždy jednoznačné.

2.10.4. Příklad: rozsáhlý těžký průmysl zaměstnává značnou část provincie, a protože se zabývá zpracováním těžkých kovů, které vyváží do zahraničí, je důležitý v celosvětovém měřítku (kladná bilance zahraničního obchodu, zahraniční investice, vládní podpora, vysoká zaměstnanost atd.) = přednost (S). Ekologický dopad těžby a následného zpracování a vypouštění průmyslového odpadu do okolí je obrovský = nedostatek (W). Avšak současně je tu problém, že zásoby oněch těžkých kovů v oblasti se nezadržitelně vyprazdňují a odvětví bude bez zdrojů již za 15-20 let (tzn. průmyslové podniky zaniknou) = ohrožení (T). Kam tedy těžký průmysl v rámci této provincie patří - S, W nebo T? Záleží na tom, jací jsou ostatní hráči v každém z kvadrantů. Sestavte tedy žebříček aktérů v každé skupině a teprve když Vám ve více než jedné skupině zůstane tentýž aktér na prvních třech pozicích, rozhodněte, kde je důležitější. V některých případech je ale jeden hráč stejně tak hrozbou, jako je předností, a proto je pochopitelné, že je uveden v obou kategoriích.

2.10.5. Snažte se být co nejvíce konkrétní a konstruktivní.

2.11. ZÁVĚR

2.11.1. Nemusí být na celou stranu A4, ale nemělo by se jednat ani o jeden odstavec

2.11.2. Jelikož se jedná o závěr, měl by prvně shrnout poznatky z jednotlivých kapitol (1 kapitola = 1 odstavec) a následně shrnout poznatky celé práce.

2.11.3. V závěru se již neobjevují nové myšlenky, nové poznatky, ani grafy, tabulky, mapy apod.

2.12. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

2.12.1. Rozlišujte prosím na literaturu a zdroje. Zdroje poskytují primárně informace (data), literatura poznatky (interpretaci apod.). Seznam by měl mít pořádek (např. abecední) a řiďte se citačními normami (viz 3.1.).

2.13. PŘÍLOHY

2.13.1. Přílohy jsou nedílnou součástí každé práce s daty, tedy i této.

2.13.2. V přílohách uveďte všechna zdrojová data v tabulkové podobě, jež jste použili pro vytváření grafů, upravených tabulek atp. v jednotlivých částech. Tyto zdrojové tabulky slouží k přezkoumání, zda při práci s daty (relativizace, agregace atp.) nedošlo ke zkreslení původních dat.

2.13.3. Všechny tabulkové přílohy budou mít všechny řádné náležitosti (viz 3.4.).

3. NÁVODY

3.1. CITACE

3.1.1. Citační styl můžete volit jakýkoliv platný. Důležité je, aby Vámi použitý citační styl byl konzistentní v celé práci. Obecně platí, že čím podrobnější citace, tím lepší. Součástí citačního stylu jsou též plné citace titulů v seznamu literatury a zdrojů a citace použitých zdrojů ve všech grafických součástech práce (tabulky, grafy, mapy atp.).

3.1.2. Používat tedy můžete jakýkoliv naučený styl citace. Níže je uveden jeden z možných, v geografii běžný styl (naopak nepřilíš frekventovaný na FF).

3.1.3. Seznam literatury:

3.1.3.1. NOVÁK, Josef (2011): *Jak napsat seminární práci*. Praha: Academia, 275 s.

3.1.3.2. NOVÁK, Josef (2011): Jak napsat ročníkovou práci. In: NOVOTNÝ, Jaroslav: *Psaní odborných prací*. Praha: Academi, s. 55-63.

3.1.3.3. NOVÁK, Josef (2011): Demografický přehled provincie Fujian. *Archiv Orientální*, Vol. 47, č. 3, s. 22-31.

3.1.3.4. V případě více prací od stejného autora v témže roce se používá indexování a,b,c,...

3.1.4.V textu:

3.1.4.1. Naproti tomu se Josef Novotný domnívá, že výrazný propad přirozeného přírůstku na počátku 90. let 20. století byl v případě Fujianu zapříčiněn politikou místní vlády (Novotný 2010a: 56).

3.1.5.Jedná se o stručný citační návod, pro bližší metodiku viz např. ISO 690.

3.1.6.Citace zdrojů v případě tabulek, grafů apod. viz kap. 3.4.2.

3.1.7.Citujete-li datové zdroje, jež nemají autora, můžete citovat tento zdroj v poznámce pod čarou¹, anebo zkráceně v textu (CBS 2011)²

3.2. TVORBA RELATIVNÍCH DAT

3.2.1.Relativní data se používají k relaci mezi dvěma odlišnými datovými sety, tj. slouží k porovnávání čísel, jež jsou v původní podobě neporovnatelné (např. provincie a stát).

3.2.2.V případě relativizace dat vývoje se postupuje pomocí indexů – např. populační vývoj:

3.2.2.1. Máme sepsána data za vývoj populace v provincii a státě a je patrné, že tato dvě čísla se vzhledem k velkým rozdílům (o dva řády) nedají smysluplně porovnat:

rok	vývoj počtu obyvatel			
	provincie X		stát X	
	mil.		mil.	
1980	5,1		551,0	
1985	5,5		569,0	
1990	5,9		583,0	
1995	6,4		591,0	
2000	7,1		615,0	
2005	7,3		632,0	
2010	7,8		644,0	

3.2.2.2. Zavedeme proto index, který počáteční hodnotu označí jako 100 a následná čísla ve vývojové řadě přepočítává ve vztahu k počáteční hodnotě – zde tedy rok 1980=100 (provedem u obou sloupců):

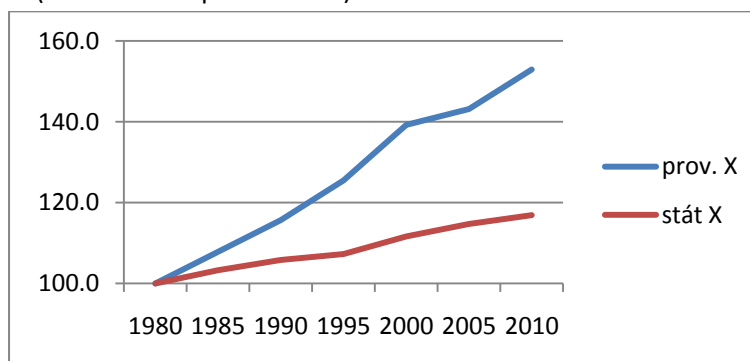
rok	vývoj počtu obyvatel			
	provincie X		stát X	
	mil.	index	mil.	index
1980	5,1	100,0	551,0	100,0
1985	5,5	107,8	569,0	103,3
1990	5,9	115,7	583,0	105,8
1995	6,4	125,5	591,0	107,3
2000	7,1	139,2	615,0	111,6
2005	7,3	143,1	632,0	114,7
2010	7,8	152,9	644,0	116,9

¹ viz China Bureau of Statistics: www.stats.gov.cn [11.9.2011]

² V takovém případě je nezbytné, aby byla použita zkratka zdroje uvedena na počátku seznamu zdrojů, a/nebo v seznamu použitých zkratk.

3.2.2.3. Z relativních čísel (indexu) je patrné, že růst populace provincie, která za sledované období vzrostla o polovinu, je výrazně vyšší než v případě růstu populace celého státu.

3.2.2.4. Při vynesení relativních dat do grafu pak můžeme začít s interpretací, neboť graficky vidíme období stagnace, růstu, poklesu atp., a to v obou sledovaných populacích (blíže viz interpretace 3.5.):

3.2.3. V případě relativizace mezi odlišnými velikostními jednotkami se používají míry – např. HDP:

3.2.3.1. HDP provincie a státu jsou obvykle velmi odlišné, neboť provincie bývá řádově menší než celý státní celek, a proto jsou data opět neporovnatelná:

	HDP			
	provincie X		stát X	
2010	57	mld. RMB	1,78	bil. RMB

3.2.3.2. Proto je nutné vztáhnout tyto hodnoty ke stejnému „jmenovateli“ – jednotce. Tou může být například rozloha (HDP v RMB/km²) či obyvatelstvo (HDP v RMB/obyvatele):

	HDP			
	provincie X		stát X	
2010	57	mld. RMB	1,78	bil. RMB
2010	7,8	mil. Obyv.	644,0	mil. Obyv.
HDP/obyv.	7308	RMB/obyv.	2764	RMB/obyv.

3.2.3.3. HDP vyjádřené pomocí HDP/obyv. umožňuje porovnat jeho výši v provincii i státě. V tomto příkladu je zřejmé, že v provincii X vyprodukuje jedinec téměř 3x větší hodnotu než je tomu v celém státě. Pozor ale na interpretaci takových dat (viz 3.5.).

3.2.3.4. Míry se používají též například v demografických ukazatelích – namísto absolutních čísel narozených, zemřelých a přibývajících se používají hrubé míry (de facto promile), které určují, kolik lidí se narodí/zemře a kolik jich přibude na každých 1000 obyvatel v populaci. Takové údaje jsou nezávislé na velikosti celé populace a jsou tak porovnatelné. Je proto nezbytné při porovnávání a interpretaci rozdílů pracovat s daty, jež jsou vztažené k porovnatelné (=totožné) základně.

3.3. TVORBA GRAFŮ

3.3.1. Tvorba základních grafů v Excelu by měla být dovedností ze střední školy, a proto jsou zde uvedeny jen některé typy:

3.3.1.1. Vždy upravte osy tak, aby odpovídaly minimálním a maximálním hodnotám grafu (tj. v případě grafu 3.2.2.4. aby začala osa y od čísla 100 a končila na 160, nikoli od 0 do 180, jak obvykle navrhuje samotný Excel).

3.3.1.2. Stejně tak dávejte pozor na popisky os (v grafu 3.2.2.4. nejsou uvedeny a je to chyba!). Každá osa musí být zřetelně označena pro jednodušší označení.

3.3.1.3. pozor na typ grafu – sloupcový, spojnicový, xy bodový aj. se hodí na různé typy jevů.

3.3.1.4. Pozor na všechny náležitosti grafů, viz kap. 3.4.

3.4. NÁLEŽITOSTI GRAFŮ, TABULEK A MAP

3.4.1. ROK DAT – v případě, že uvádíte data z různých let, je nutno tento fakt uvést (pokud máte vývojovou tabulku, rok dat je v samostatném sloupci (viz např. 3.2.2.2.). Avšak může se stát, že chcete porovnávat data za stát a provincii za nějaké období (např. rok 1985), ale za provincii naleznete nejbližší rok 1984. V takovém případě je nezbytné, aby tato informace byla zmíněna pomocí poznámky pod samotnou tabulkou a odkazem na číslo poznámky hned za samotným číslem v buňce tabulky. V případě, že se v tabulce střídají 3 rozdílné zdroje nebo 4 rozdílné roky tak, že to nelze zanést do samotné tabulky, používají se čísla či hvězdičky (např. všechna data indexovaná číslem 4 odkazují na zdroj XYZ a vztahují se k roku 1989). Neuvedení odlišných zdrojů, resp. roku dat je zásadní pochybení!

3.4.2. ZDROJE – každé číslo, které není výsledkem vašeho vlastního výzkumu, je převzato z některého ze zdrojů, který musí být vždy náležitě uveden (citován). Pravidlo citace se nevztahuje pouze na text práce, ale i na veškeré přílohy textu, tedy tabulky, grafy, mapy. Často sporným bývá autentičnost dat a míra autorovy inovace prezentovaných dat. Přestože změníte jazyk, změníte formu grafu, upravíte čísla atp., stále se jedná o data, jež jste odněkud získali, a je proto nezbytné tyto zdroje citovat. Každá tabulka či graf proto kromě nadpisu a samotného pole povinně obsahuje autora, zdroj a případné poznámky. Autor jste povětšinou Vy, jen v případě, že byste nijak do tabulky/grafu nezasahovali, pak uvádíte autora originálu. Zdroj uvádíte vždy. Pokud jste do grafu/tabulky zasáhli, tuto skutečnost uvedete („upraveno autorem“, případně Vaše iniciály).

3.4.3. ZÁSAH AUTORA – za zásah autora do tabulky či grafu lze považovat cokoliv – jazykovou mutaci (překlad), úpravu dat (snížení přesnosti dat o jedno desetinné místo, relativizace dat, převedení měny atp.), úpravu stylu tabulky/grafu, formátování (barva aj.), ... Skutečnost, že jste do tabulky/grafu zasáhli, musí být uvedena.

3.4.4. JAZYKOVÁ MUTACE – grafy/tabulky/mapy by měly být ve stejném jazyce jako je jazyk textu práce – tj. v češtině (resp. slovenštině atp.). Přebírat nepřeložené tabulky je nepřípustné.

3.5. INTERPRETACE PREZENTOVANÝCH DAT – popis a interpretace grafu jsou dva odlišné procesy. Popis grafu se někde uplatňuje (např. v bankovníctví, finančnictví, reporty atd.), avšak v této práci se od vás popis nevyžaduje, naopak se zakazuje. Interpretace je o stupeň vyšší a

náročnější než popis, neboť kromě znalosti dat vyžaduje i hlubší pochopení dat i jejich pozadí – proč jsou taková, čím je to způsobeno, co je ovlivňuje apod. Rozdíl mezi popisem a interpretací je na příkladu grafu 3.2.2.4. uveden níže?

3.5.1. Popis: *Populační růst provincie je přibližně trojnásobně rychlejší než růst populace celého státu. Populace provincie vzrostla o více jak 55 %, populace státu se zvýšila jen o 18 %. Vývoj v provincii a státě není stejný. Zatímco v letech 1995-2005 se růst populace ve státě mírně zvýšil, v provincii X se v letech 2000-2005 výrazně snížil...*

3.5.2. Interpretace: *Populační růst provincie je trojnásobně vyšší než u státu, což je způsobeno propopulační politikou státu vůči menšinám, které v této provincii tvoří více jak 50 % populace. Na tuto populaci se tudíž nevztahuje politika jednoho dítěte, a proto je růst o tolik vyšší než celostátní průměr. Zajímavostí je, že zatímco v letech 1995-2005 byl v státě zaznamenán mírně rychlejší nárůst populace, což bylo způsobeno uvolněním politiky jednoho dítěte za vlády prezidenta AB, ve sledované provincii se naopak v letech 2000-2005 populační růst výrazně zpomalil. To bylo způsobeno dvěma hlavními vlivy – 1. výrazným odlivem mladé generace z let 1980 do zahraničí po otevření hranic se sousedním státem a 2. do reprodukčního období se dostala generace z let 1975-1980, která patří k početně slabším kohortám.*

3.5.3. Abyste interpretaci mohli napsat a zároveň se vyvarovali „vaření z vody“, je nezbytné, abyste si nějaké podkladové informace o sledovaných jevech dohledali (internet, google, odborné články atp.) a ty řádně citovali.

3.6. PÁR TIPŮ NA ZÁVĚR

3.6.1. Odkaz „VIZ“ není zkratkou, a proto se nepíše s tečkou.

3.6.2. První odstavec v textu se neodsazuje.

3.6.3. Pakliže necitujete, ale uvádíte svůj vlastní názor, musí toto být patrné z vyjádření („Lze tak usuzovat na ...“).

3.6.4. Kde je to možné, propojte text s grafy a tabulkami odkazy („... výrazně roste, jak ukazuje graf č. 3...“).

3.6.5. $x\%$ a $x \%$ není totéž! $\%$ spojená s číslem se čtou jako „-procentní“ ($5\% =$ pětiprocentní), $\%$ oddělená mezerou se čtou jako procenta ($5 \% =$ pět procent).

3.6.6. pozor na procenta a procentní body.

3.6.6.1. „Podíl důchodců v populaci vzrostl o pět procent“: např. 10% populace tvořili důchodci a nyní jich přibylo o 5% více, tj. v populaci je jich celkem $10,5 \%$.

3.6.6.2. „Podíl důchodců v populaci vzrostl o pět procentních bodů“: např. 10% populace tvořili důchodci a nyní jich přibylo 5 procentních bodů, tj. v populaci je jich celkem 15% .